

УДК 351.74

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-2-200-205>

Мердова Ольга Миколаївна,

кандидат юридичних наук, доцент

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0769-2364>

Мердов Станіслав Павлович

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8816-5384>

УЧАСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА ЗДІЙСНЕННІ ЗАХОДІВ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Статтю присвячено дослідженню ролі Національної поліції України в забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану. Авторами на підставі аналізу положень чинного законодавства досліджено особливості поліцейської діяльності в умовах воєнного стану, систематизовано повноваження Національної поліції України, зумовлені реалізацією спеціальних службових завдань. Зроблено висновок про те, що Національна поліція України є суб'єктом сектору безпеки й оборони, діяльність якого спрямована на захист національних інтересів, що зумовлюється активною участю її органів і підрозділів у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у скоординованій взаємодії з іншими суб'єктами.

Ключові слова: воєнний стан, заходи правового режиму, Національна поліція України, спеціальні службові завдання.

Постановка проблеми. Повномасштабні військові дії російської федерації проти України, які розпочалися 24 лютого 2022 р., зумовили консолідацію зусиль усіх без винятку органів державної влади щодо збереження державної незалежності й територіальної цілісності України, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки. Наслідком такої ситуації стало введення правового режиму воєнного стану в Україні, що спричинило зміни в діяльності органів публічного адміністрування, зокрема й Національної поліції України, та зумовило запровадження й забезпечення специфічних заходів у їх діяльності, наділення їх додатковими повноваженнями, виконання неспецифічних для певних органів функцій тощо. Безумовно, Національна поліція України зіткнулася з новими викликами, зумовленими участю її органів і підрозділів у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану, а також із необхідністю перебування своєї діяльності з урахуванням наявних безпекових потреб. З огляду на це актуалізуються питання

дослідження діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Варто зазначити, що діяльність органів публічного адміністрування у спеціальних адміністративно-правових режимах, до яких належить і правовий режим воєнного стану, розглядалася в низці праць учених-адміністративістів, наприклад В.В. Белевцевої, В.О. Івахи, М.В. Коваліва, С.О. Кузніченка, Т.П. Мінки, В.Я. Настюка та інших. Аналіз наукових доробків правників свідчить про малодослідженість питань діяльності саме Національної поліції України в умовах дії воєнного стану. Окремі аспекти її діяльності в останній рік стали предметом дослідження в роботах таких авторів, як Є.С. Гіденко, Т.В. Дрозд, А.А. Нікітіна, В.М. Ковбаса, Р.В. Кусько. Однак питання визначення ролі Національної поліції України в забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану не втрачають своєї актуальності.

Метою статті є формування на підставі аналізу положень чинного законодавства цілісного уявлення

про роль Національної поліції України в забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану, а також систематизації її спеціальних повноважень щодо їх реалізації.

Виклад основного матеріалу. У науковій літературі зазначається, що на Національну поліцію України як суб'єкта сектору безпеки й оборони покладено досить широке коло повноважень, і будь-яке з її повноважень, закріплених у Законі України «Про Національну поліцію», може бути використане для захисту національних інтересів України від внутрішніх і зовнішніх загроз у контексті розуміння визначення сектору безпеки та оборони [1, с. 124–125]. Однак аналіз положень зазначеного нормативно-правового акта свідчить також про наявність законодавчої врегульованості спеціальних повноважень Національної поліції України в умовах воєнного стану.

Так, згідно з п. 24 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція з урахуванням покладених на неї завдань і відповідно до повноважень бере участь у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану. У ч. 2 ст. 24 Закону України «Про Національну поліцію» встановлено, що в разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройної агресії проти України органи й підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану в разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості [2].

Зокрема, аналіз Плану запровадження та забезпечення заходів здійснення правового режиму воєнного стану в Україні дає можливість констатувати, що Національна поліція України залучається до реалізації низки заходів, а саме:

- організації посиленої охорони та оборони важливих об'єктів національної економіки й об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення;

- заборони в'їзду, примусового повернення іноземців та осіб без громадянства до країни походження або до третьої країни, якщо їх дії суперечать інтересам забезпечення національної безпеки України чи охорони громадського порядку;

- проведення перевірки документів в осіб, а в разі потреби – огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією та законами України;

- порушення питання про заборону діяльності політичних партій, громадських об'єднань, якщо вони спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету й територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення виконавчої влади, пропаганду війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права й свободи людини, здоров'я населення;

- встановлення особливого режиму у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів, які мають у своєму складі наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, інших сильнодіючих речовин відповідно до переліку, визначеного Кабінетом Міністрів України;

- заборони громадянам, які перебувають на військовому або спеціальному обліку в Міністерстві оборони України, Службі безпеки України чи Службі зовнішньої розвідки, змінювати місце проживання (місце

перебування) без дозволу військового комісара або керівника відповідного органу Служби безпеки України чи Служби зовнішньої розвідки;

- обмеження проходження альтернативної (невійськової) служби;

- вжиття додаткових заходів із посилення охорони державної таємниці;

- уточнення складу органів з евакуації, планів евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей; проведення занять зі складом евакуаційних органів;

- проведення евакуації населення, якщо виникає загроза його життю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження чи знищення, відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

- здійснення обов'язкової евакуації затриманих осіб, що перебувають в ізоляторах тимчасового тримання; підозрюваних, обвинувачених осіб, щодо яких застосовано запобіжний захід «тримання під вартою», які перебувають у слідчих ізоляторах; іноземців та осіб без громадянства, які перебувають у пунктах тимчасового розміщення біженців і пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства; осіб, які утримуються в місцях тимчасового тримання; етапування засуджених осіб, які відбувають такі покарання, як арешт, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк та довічне позбавлення волі, з установ виконання покарань, розташованих у місцевостях, наближених до районів, де ведуться бойові дії, до відповідних установ, які розташовані в безпечній місцевості [3].

У юридичній літературі справедливо зазначається, що правовими засадами діяльності Національної поліції України як суб'єкта забезпечення правового режиму воєнного стану є система нормативно-правових актів (законодавче поле), які визначають юридичні підстави, порядок, межі діяльності Національної поліції України, а також особливості її взаємодії з іншими органами державної влади й місцевого самоврядування [4, с. 247]. Однак варто констатувати, що вони розпорочені в численних нормативно-правових актах, що зумовлює актуальність їх систематизації.

Зазначимо, що забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану територіальними (зокрема міжтериторіальними) органами Національної поліції України, їх структурними й відокремленими підрозділами здійснюється як самостійно, так і в тісній співпраці з іншими органами публічного адміністрування, а також реалізується у вигляді спеціальних службових завдань.

Так, територіальні органи поліції взаємодіють з іншими державними органами влади, зокрема правоохоронними органами, у процесі реалізації спеціальних завдань, а саме:

- а) у разі соціальних надзвичайних ситуацій¹ із координаційними групами Антитерористичного центру при регіональних органах Служби безпеки України (у разі терористичних проявів відповідно до Положення про єдину державну систему запобігання, реагування і припинення терористичних актів та мінімізації їх наслідків, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 р. № 92);

¹ Надзвичайна ситуація соціального характеру – це порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, спричинене протиправними діями терористичного й антиконституційного спрямування або пов'язане зі зникненням (викраденням) зброї та небезпечних речовин, нещасними випадками з людьми тощо [11].

б) у разі воєнних надзвичайних ситуацій та участі у виконанні завдань територіальної оборони з відповідними радами оборони Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя через штаби зон територіальної оборони (відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2007 р. № 507дск) або військово-цивільними адміністраціями (у разі їх утворення відповідно до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації»);

в) з виконання спільних заходів із реагування на надзвичайні ситуації, пожежі й небезпечні події та запобігання їм із Державною службою України з надзвичайних ситуацій та Національною гвардією України відповідно до Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події, затвердженою Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 22 серпня 2016 р. № 859 [6]. Варто зазначити, що Інструкція про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану була прийнята у 2016 р. [5] і в її положення не вносилися зміни для оптимізації діяльності поліції з огляду на введений у 2022 р. режим воєнного стану та вже наявний досвід виконання поліцейських завдань у таких умовах, що, на нашу думку, є недостатнім.

Повномасштабні військові дії на території України, безумовно, спричиняють виникнення надзвичайних ситуацій, пожеж і небезпечних подій, які зумовлюють необхідність реалізації комплексу заходів у сфері запобігання й реагування на них. З огляду на це Національна поліція України у взаємодії з Державною службою України з надзвичайних ситуацій у межах компетенції реалізує такі повноваження:

- інформує Державну службу України з надзвичайних ситуацій на державному, регіональному та місцевому рівнях про ознаки загрози або виникнення надзвичайних ситуацій, пожеж і небезпечних подій;
- надає в межах, визначених законом, послуги з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги;
- у межах повноважень, передбачених законом, організовує та здійснює заходи щодо рятування людей, забезпечення їх безпеки, охорони майна в разі стихійного лиха, аварій, пожеж, катастроф та ліквідації їх наслідків;
- уживає заходів щодо забезпечення публічної безпеки й порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських і річкових портах, в інших публічних місцях;
- регулює дорожній рух та здійснює контроль за дотриманням Правил дорожнього руху, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306, його учасниками та за правомірністю експлуатації транспортних засобів на вулично-дорожній мережі;
- здійснює супроводження транспортних засобів у випадках, передбачених законом;
- уживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я;

– здійснює контроль у межах компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення;

– сприяє забезпеченню відповідно до закону правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації в разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості;

– уживає заходів для визначення осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе, встановлює особу за невпізнаним трупом;

– надає допомогу органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування у відселенні людей із місць, небезпечних для проживання, у проведенні евакуації населення;

– бере участь у здійсненні карантинних заходів під час епідемій та епізоотій;

– надає дозвіл підрозділам Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту на доступ (у встановленому порядку) на територію об'єктів Національної поліції України для запобігання виникненню або для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пожеж і небезпечних подій;

– здійснює інші заходи, передбачені законодавством [6].

Відповідно до п. 34 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція у взаємодії зі Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною прикордонною службою України, Державною спеціальною службою транспорту, Службою безпеки України здійснює боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями [2].

Окремо варто наголосити на діяльності Національної поліції України у сфері встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан, зокрема щодо несення служби на блокпостах, де працівники поліції виконують комплекс заходів із метою недопущення несанкціонованого переміщення громадян України, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів.

За словами міністра внутрішніх справ Д.А. Монастирського, з початку повномасштабного вторгнення функціонал підрозділів Міністерства внутрішніх справ України змінився на 70%. Окрім охорони правопорядку та безпеки, до обов'язків поліцейських додалися виявлення диверсійно-розвідувальних груп, розслідування воєнних злочинів, що становить 40% від загальної кількості проваджень, організація роботи блокпостів, евакуація мирних жителів [7]. Наведене є доказами специфічності поліцейської діяльності в умовах воєнного стану.

Значимо, що поліцейська діяльність в умовах воєнного стану характеризується особливим порядком підзвітності та безумовним сприянням військовому командуванню і військовим адміністраціям. На це вказує коло повноважень, передбачених у ст. 13 Закону України «Про оборону України», у якій визначено низку повноважень центральних органів виконавчої влади, до яких належить і Національна поліція України, що реалізуються у взаємодії з Міністерством оборони України [8].

До того ж Національна поліція України, відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану», зобов'язана:

а) звітувати перед військовими адміністраціями населених пунктів на відповідній території про стан законності, боротьби зі злочинністю, охорони громадської безпеки й порядку та результати діяльності на відповідній території (п. 30 ч. 2 ст. 15), а також звітувати щодо зазначених питань перед районними, обласними військовими адміністраціями (п. 9 ч. 3 ст. 15);

б) сприяти діяльності військового командування й військових адміністрацій у запровадженні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану на відповідній території (ст. 17) [9].

Окремо необхідно зупинитися на повноваженнях Національної поліції України, як суб'єкта, що належить до сил безпеки та сил оборони, у сфері національного спротиву, зокрема:

- участі у проведенні аналізу та оцінки обстановки, яка впливає на виконання завдань територіальної оборони й руху опору;
- участі у плануванні територіальної оборони;
- участі у створенні системи управління територіальною обороною;

- здійсненні підготовки підпорядкованих сил і засобів, що залучаються до територіальної оборони, та управління ними під час виконання завдань територіальної оборони;

- підтриманні взаємодії під час підготовки й виконання завдань територіальної оборони;

- участі в навчаннях (тренуваннях), оперативно-польових поїздках із територіальної оборони, забезпеченні участі в них підпорядкованих органів та підрозділів;

- проведенні у визначеному законодавством України порядку обов'язкової спеціальної перевірки кандидатів на посаду командира добровольчого формування територіальної громади [10].

Як бачимо, органи й підрозділи Національної поліції України під час дії правового режиму воєнного стану поряд із виконанням звичних завдань поліцейської діяльності з урахуванням військового складника реалізують комплекс спеціальних службових завдань, зумовлених дією правового режиму воєнного стану.

Висновки. Таким чином, Національна поліція України є суб'єктом сектору безпеки й оборони, діяльність якого спрямована на захист національних інтересів, що зумовлю-

ється активною участю її органів і підрозділів у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у скоординованій взаємодії з іншими суб'єктами в таких формах:

1) оперативного обміну інформацією щодо підготовки до виконання та безпосередньо виконання спеціальних службових завдань в умовах воєнного стану;

2) проведення спільних оперативних нарад керівного складу територіальних органів поліції та відокремлених підрозділів міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України, участі у проведенні нарад Служби безпеки України, Національної гвардії України, Збройних Сил України та інших заінтересованих державних органів із питань підготовки до виконання та безпосередньо виконання спеціальних службових завдань в умовах воєнного стану;

3) здійснення спільних заходів із виконання спеціальних службових завдань в умовах воєнного стану, зокрема щодо забезпечення публічної безпеки й порядку; підтримання або відновлення правопорядку; захисту, охорони, оборони, припинення злочинних дій; припинення протиправних дій проти об'єктів критичної інфраструктури або важливих державних об'єктів, що загрожують безпеці громадян і порушує їх функціонування; реагування та ліквідації наслідків інцидентів, кризових ситуацій тощо;

4) проведення спільних тренувань, навчань і занять за взаємоузгодженими планами з виконання спеціальних службових завдань відповідно до Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 444;

5) регулярного обміну (коригування, уточнення) розрахунками (розрахунків) сил і засобів, що залучаються до спільного виконання спеціальних службових завдань, та іншою необхідною інформацією для взаємодії і взаємного інформування;

6) здійснення інших заходів, передбачених чинним законодавством.

На нашу думку, подальші дослідження питань участі Національної поліції України в забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану повинні бути спрямовані на узагальнення набутого досвіду такої діяльності та його нормативне закріплення.

Список використаних джерел

1. Безега В.В. Характеристика адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки й оборони. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 121–127.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII (зі змінами й доповненнями станом на 15 червня 2022 р.) / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
3. Питання запровадження та забезпечення здійснення заходів правового режиму воєнного стану в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 181-р (зі змінами й доповненнями станом на 8 жовтня 2022 р.) / Кабінет Міністрів України. *Офіційний вісник України*. 2022. № 39. С. 203. Ст. 2109.
4. Ковбаса В.М., Кусько Р.В., Дрозд Т.В. Діяльність Національної поліції в умовах воєнного стану: окремі проблемні питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 245–248. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/57.pdf (дата звернення: 03.11.2022).
5. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку уведення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2016 р. № 1129 / Міністерство внутрішніх справ України. *Офіційний вісник України*. 2017. № 14. С. 38. Ст. 400.
6. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 22 серпня 2016 р. № 859 / Міністерство внутрішніх справ України. *Офіційний вісник України*. 2016. № 77. С. 107. Ст. 2583.
7. Функціонал підрозділів МВС змінився на 70 відсотків, – Денис Монастирський. *Офіційний вебпортал Національної поліції України*. 2022. 7 жовтня. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/funktsional-pidrozdiliv-mvs-zminyvsia-na-70-vidsotkiv-denyus-monastyrskiy> (дата звернення: 03.11.2022).

8. Про оборону України : Закон України від 6 грудня 1991 р. № 1932-XII (зі змінами й доповненнями станом на 3 серпня 2022 р.) / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 106.
9. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII (зі змінами й доповненнями станом на 29 вересня 2022 р.) / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250.
10. Про основи національного спротиву : Закон України від 16 липня 2021 р. № 1702-IX (зі змінами й доповненнями станом на 12 червня 2022 р.) / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 41. Ст. 339.
11. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010, затверджений Наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11 жовтня 2010 р. № 457 / Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609-10#Text> (дата звернення: 03.11.2022).

References

1. Bezeha, V.V. (2020). Kharakterystyka administratyvno-pravovoho statusu Natsionalnoi politsii yak subiekta sektoru bezpeky i oborony [Characteristics of the administrative and legal status of the National Police as a subject of the security and defense sector]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, no. 3, pp. 121–127 [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2015a). Pro Natsionalnu politsiiu: Zakon Ukrainy vid 2 lypnia 2015 r. № 580-VIII (zi zminamy y dopovnenniamy stanom na 15 chervnia 2022 r.) [About the National Police: Law of Ukraine dated July 2, 2015 № 580-VIII (as amended and supplemented as of June 15, 2022)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 40–41, art. 379 [in Ukrainian].
3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022). Pytannia zaprovadzhennia ta zabezpechennia zdiisnennia zakhodiv pravovoho rezhymu voiennoho stanu v Ukraini: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 liutoho 2022 r. № 181-p (zi zminamy y dopovnenniamy stanom na 8 zhovtnia 2022 r.) [The issue of introducing and ensuring the implementation of measures of the legal regime of martial law in Ukraine: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 24, 2022 № 181-p (with changes and additions as of October 8, 2022)]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, no. 39, p. 203, art. 2109 [in Ukrainian].
4. Kovbasa, V.M., Kusko, R.V., Drozd, T.V. (2022). Diialnist Natsionalnoi politsii v umovakh voiennoho stanu: okremi problemni pytannia [Activities of the National Police under martial law: specific problematic issues]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal – Juridical scientific and electronic journal*, no. 6, pp. 245–248. Retrieved from: http://www.lsej.org.ua/6_2022/57.pdf [in Ukrainian].
5. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2017). Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vzaiemodii terytorialnykh orhaniv politsii ta mizhrehionalnykh terytorialnykh orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy pid chas reahuvannia na nadzvychaini sytuatsii, u vypadku uvedennia pravovoho rezhymu voiennoho chy nadzvychainoho stanu: Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 31 zhovtnia 2016 r. № 1129 [On the approval of the Instructions on the procedure for the interaction of territorial police bodies and interregional territorial bodies of the National Police of Ukraine during response to emergency situations, in the event of the introduction of a legal regime of martial law or a state of emergency: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated October 31, 2016 № 1129]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, no. 14, p. 38, art. 400 [in Ukrainian].
6. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2016). Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vzaiemodii mizh Derzhavnoiu sluzhboiu Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii, Natsionalnoiu politsiieiu Ukrainy ta Natsionalnoiu hvardiieiu Ukrainy u sferi zapobihannia i reahuvannia na nadzvychaini sytuatsii, pozhezhi ta nebezpechni podii: Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 22 serpnia 2016 r. № 859 [On the approval of the Instructions on the procedure for cooperation between the State Service of Ukraine for emergency situations, the National Police of Ukraine and the National Guard of Ukraine in the field of prevention and response to emergency situations, fires and dangerous events: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated August 22, 2016 № 859]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, no. 77, p. 107, art. 2583 [in Ukrainian].
7. n. a. (2022). Funktsional pidrozdiliv MVS zminyvsia na 70 vidsoktiv, – Denys Monastyrskyi [The functionality of the units of the Ministry of Internal Affairs has changed by 70 percent, – Denys Monastyrskyi]. *Ofitsiyni vebportal Natsionalnoi politsii Ukrainy – Official website of the National Police of Ukraine*, October 7. Retrieved from: <https://www.npu.gov.ua/news/funktsional-pidrozdiliv-mvs-zminyvsia-na-70-vidsoktiv-denys-monastyrskyi> [in Ukrainian].
8. Verkhovna Rada of Ukraine (1992). Pro oboronu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 6 hrudnia 1991 r. № 1932-XII (zi zminamy y dopovnenniamy stanom na 3 serpnia 2022 r.) [On the defense of Ukraine: Law of Ukraine dated December 6, 1991 № 1932-XII (as amended and supplemented as of August 3, 2022)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 9, art. 106 [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2015b). Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 r. № 389-VIII (zi zminamy y dopovnenniamy stanom na 29 veresnia 2022 r.) [On the legal regime of martial law: Law of Ukraine dated May 12, 2015 № 389-VIII (as amended and supplemented as of September 29, 2022)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 28, art. 250 [in Ukrainian].
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2021). Pro osnovy natsionalnoho spryvtvu: Zakon Ukrainy vid 16 lypnia 2021 r. № 1702-IX (zi zminamy y dopovnenniamy stanom na 12 chervnia 2022 r.) [On the foundations of national resistance: Law of Ukraine dated July 16, 2021 № 1702-IX (as amended and supplemented as of June 12, 2022)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, no. 41, art. 339 [in Ukrainian].
11. State Committee of Ukraine on Technical Regulation and Consumer Policy (2010). Klasyfikator nadzvychainykh sytuatsii DK 019:2010, zatverdzhenyi Nakazom Derzhavnogo komitetu Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoi polityky vid 11 zhovtnia 2010 r. № 457 [Classifier of emergency situations DK 019:2010, approved by the Order of the State Committee of Ukraine on Technical Regulation and Consumer Policy dated October 11, 2010 № 457]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609-10#Text> [in Ukrainian].

Merdova Olha,

PhD in Law, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0769-2364>

Merdov Stanislav

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8816-5384>

**PARTICIPATION OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE IN ENSURING
AND IMPLEMENTING THE MEASURES OF THE LEGAL REGIME OF THE MARTIAL STATE**

The article is devoted to the study of the role of the National Police of Ukraine in ensuring and implementing measures of the legal regime of martial law. It is indicated on the dispersal of the powers of the police in the conditions of martial law in numerous legal acts, which determines the relevance of their systematization. Based on the analysis of the provisions of the current legislation, the author studied the features of policing under martial law, systematized the powers of the National Police, due to the implementation of special service tasks carried out by police bodies and divisions both independently and in close cooperation with other public administration bodies.

It is concluded that the National Police of Ukraine is a subject of the security and defense sector, whose activities are aimed at protecting national interests, which is due to the active participation of its bodies and divisions in ensuring and implementing measures of the legal regime of martial law in coordinated interaction with other subjects in the form of:

1) prompt exchange of information on preparation for the performance and performance of special service tasks in a state of martial law;

2) holding joint operational meetings on issues of preparation for the performance and performance of special official tasks in a state of martial law;

3) implementation of joint measures for the performance of special official tasks in a state of martial law, in particular, to ensure public security and order, including the maintenance or restoration of law and order; protection, protection, defense, suppression of criminal acts; cessation of illegal actions against critical infrastructure facilities or important state facilities that threaten the safety of citizens and disrupt their functioning; response and liquidation of consequences of incidents, crisis situations etc.;

4) conducting joint training, exercises and classes according to mutually agreed plans for the performance of special service tasks;

5) regular exchange (corrections, clarifications) of calculations (calculations) of forces and means involved in the joint performance of special official tasks, and other necessary information for interaction and mutual information;

6) implementation of other measures provided for by the current legislation.

Key words: *martial law, measures of the legal regime, National Police of Ukraine, special official tasks.*

Надіслано до редколегії 16.11.2022